

Examen VMBO-BB

2017

tijdvak 1
maandag 22 mei
9.00 - 10.30 uur

maatschappijleer 2 CSE BB

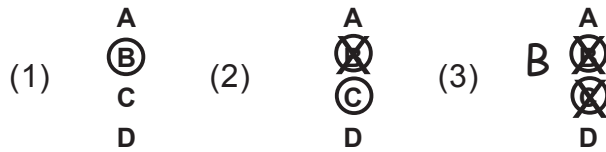
Naam kandidaat _____ Kandidaatnummer _____

Beantwoord alle vragen in dit opgavenboekje.

Dit examen bestaat uit 35 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 41 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Meerkeuzevragen

- Omcirkel het goede antwoord (voorbeeld 1).
- Geef verbeteringen aan volgens voorbeeld 2 of 3.

Politiek en beleid

tekst 1

Strengere aanpak

Mensen die meewerken aan voorbereidingen van illegale wietteelt, kunnen straks worden vervolgd. Een meerderheid in de Eerste Kamer ging akkoord met het wetsvoorstel van de minister van Veiligheid en Justitie. Coalitiepartij PvdA steunde het voorstel niet.

naar: www.nu.nl van 6 november 2014

- 1p 1 Wordt het wetsvoorstel uit tekst 1 ook echt ingevoerd?
- A Ja, want de Eerste Kamer is akkoord gegaan.
 - B Nee, want de Tweede Kamer moet nog akkoord gaan.
 - C Nee, want een coalitiepartij steunt het voorstel niet.

tekst 2

Overeenkomst over Oekraïne

Vier wereldleiders hebben de hele nacht onderhandeld en uiteindelijk een overeenkomst gesloten. Alle partijen hebben iets gekregen, maar ook iets ingeleverd.

In de overeenkomst staat dat binnen twee dagen een wapenstilstand gaat gelden in het oosten van Oekraïne. Verder zouden er afspraken in staan over het terugtrekken van zware wapens.

naar: www.telegraaf.nl van 12 februari 2015

- 1p 2 De onderhandelingen uit tekst 2 verliepen moeilijk.
Waaruit zal de overeenkomst over Oekraïne bestaan?
- A uit compromissen
 - B uit politieke problemen
 - C uit wetsvoorstellen
- 2p 3 Een parlementaire democratie heeft verschillende kenmerken.
→ Geef bij elke uitspraak aan of deze wel of niet bij een parlementaire democratie hoort.

	wel	niet
1 Censuur is toegestaan en komt vaak voor.		
2 Alle burgers zijn voor de wet gelijk.		
3 De regering moet verantwoording afleggen aan het parlement.		
4 Het parlement beslist over wetsvoorstellen.		

tekst 3

Actiegroep Tegenwind-Molens

Wij zijn voor duurzame energie maar tegen de bouw van windmolens in de nabijheid van woningen in Westland. Als actiegroep gaan we binnenkort in Maasdijk huis aan huis flyers bezorgen met als doel zoveel mogelijk handtekeningen op te halen, om de politiek wakker te schudden. Like onze Facebookpagina Actiegroep Tegenwind-Molens in bewoonde gebieden in Westland. Steun ons op Twitter @steuntegenwind.

naar: www.westlanders.nu van 17 maart 2015

- 1p 4 Op welke manier probeert de actiegroep in tekst 3 in ieder geval haar standpunten bekend te maken?
- A door gebruik te maken van de sociale media
 - B door gebruik te maken van officiële inspraakmomenten
 - C door naar de rechter te stappen
 - D door te lobbyen
- 1p 5 Voor de Provinciale Statenverkiezingen van maart 2015 verspreidde een politieke partij een folder. In de folder stond dat het verschil in inkomen tussen arme en rijke mensen een stuk kleiner moest worden. Welke politieke partij verspreidde deze folder?
- A D66
 - B SP
 - C VVD

tekst 4

Artsen: maak euthanasie mogelijk voor kind tot 12 jaar

Kinderartsen willen dat er een mogelijkheid komt voor euthanasie bij zeer ernstig zieke kinderen tot 12 jaar die uitzichtloos lijden. In zulke gevallen zouden artsen, na overleg met de ouders, de mogelijkheid moeten hebben om het leven van het kind te beëindigen.

naar: de Volkskrant van 7 juli 2014

- 1p 6 Om het idee van de kinderartsen uit tekst 4 mogelijk te maken, zal de wet moeten worden veranderd.
Welke politieke partij in de Tweede Kamer zal het vanwege haar uitgangspunten **niet** eens zijn met een verandering van de wet op dit punt?
A D66
B SGP
C VVD
- 1p 7 Wie zit(ten) in het dagelijks bestuur van een gemeente?
A de burgemeester
B de burgemeester en wethouders
C de burgemeester en gemeenteraadsleden
D de burgemeester, wethouders en gemeenteraadsleden
- 1p 8 Niet alle landen in Europa zijn lid van de Europese Unie (EU).
Voorbeelden daarvan zijn: IJsland, Noorwegen en Zwitserland.
Stel dat een van deze landen lid wil worden van de EU. Het land moet dan aan een aantal voorwaarden voldoen.
Aan welke voorwaarde moet het land dan **in ieder geval** voldoen?
Het land moet
A alle dierproeven verbieden.
B de euro invoeren.
C de mensenrechten respecteren.
D de verkeersregels gelijk maken.
- 1p 9 De laatste verkiezingen voor het Europees Parlement waren in 2014.
Wanneer zijn de volgende verkiezingen voor het Europees Parlement?
A in 2018
B in 2019
C in 2020
D in 2021

tekst 5

Burgers kunnen met klachten over de overheid terecht bij de
De instelling ontving in 2014 in totaal 36.278 klachten.

naar: *www.telegraaf.nl van 31 maart 2015*

1p 10 Welk begrip moet op de puntjes in tekst 5 worden ingevuld?

- A Eerste Kamer
- B Nationale Ombudsman
- C raadsheer
- D Rijdende Rechter

2p 11 Belangengroepen hebben een aantal kenmerken.

→ Geef bij elk kenmerk aan of dit wel of niet bij belangengroepen hoort.

	juist	onjuist
1 Ze oefenen druk uit op de politieke besluitvorming.		
2 Ze komen vooral op voor individuele belangen.		
3 Ze maken gebruik van lobbyen om hun doelen te bereiken.		
4 Ze kunnen openlijke acties organiseren.		

1p 12 Waaraan geeft een commissaris van de Koning leiding?

- A aan de hoofdstad
- B aan een gemeente met meer dan 100.000 inwoners
- C aan een groep van 10 gemeenten
- D aan een provincie

1p 13 Wat is **geen** taak van de Nederlandse overheid?

- A het bestrijden van armoede in Nederland
- B het onderhouden van kerkgebouwen in Nederland
- C het zorgen voor de autosnelwegen in Nederland

tabel 1

De gemeenteraad van Wageningen

partij	aantal zetels
D66	5
GroenLinks	5
Stadspartij	5
PvdA	3
CDA	2
VVD	2
SP	2
ChristenUnie	1
totaal	25

bron: www.wageningen.nl van 10 april 2015

Bekijk tabel 1.

- 1p 14 Het college van burgemeester en wethouders heeft een meerderheid in de gemeenteraad van Wageningen.
Kan het Wageningse college alleen uit landelijke sociaaldemocratische partijen bestaan?
- A Ja, want het is de grootste politieke stroming in de gemeenteraad.
 - B Ja, want zij hebben 15 zetels bij elkaar.
 - C Nee, want aan 10 zetels hebben ze niet genoeg.
 - D Nee, want er moet altijd een lokale partij in het college zitten.

Zie tabel 1.

- 1p 15 Hoeveel partijen zijn er in Wageningen **minstens** nodig om een coalitie te vormen die een meerderheid heeft?
- A 3
 - B 4
 - C 5
 - D 6

tekst 6

Twee nieuwe VVD'ers in de Kamer

Door het toetreden van twee nieuwe VVD-leden heeft het kabinet van VVD en PvdA weer de kleinst mogelijke meerderheid in de Tweede Kamer.

naar: www.nu.nl van 31 maart 2015

Lees tekst 6.

- 1p 16 Hoeveel zetels hebben de VVD en de PvdA op 31 maart 2015 samen in de Tweede Kamer?
- A 38
 - B 51
 - C 76
 - D 113

- 2p 17 Een van de taken van de Tweede Kamer is het controleren van de regering.
→ Noem twee rechten die Tweede Kamerleden hebben om de regering te controleren.

1.

2.

Criminaliteit en rechtsstaat

- 1p 18 Spanning, geringe pakkans en groepsgedrag zijn oorzaken van een bepaalde vorm van criminaliteit.
Welke vorm van criminaliteit is dat?
- A internationale vrouwenhandel
 - B ontvoeringen
 - C veelvoorkomende criminaliteit
 - D zware georganiseerde misdaad

tekst 7

NFI luidt de noodklok

Het oplossen van ingewikkelde misdaden wordt een probleem. De specialisten van het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) vrezen dat onderzoek op de plaats van het misdrijf niet altijd meer zal gebeuren. Dit vanwege de bezuinigingen door de minister van Veiligheid en Justitie.

naar: De Telegraaf van 19 februari 2015

Lees tekst 7.

- 1p 19 Op welk beleid van de overheid gaat er bezuinigd worden?
- A het opsporingsbeleid
 - B het preventieve beleid
 - C het repressieve beleid
 - D het vervolgingsbeleid

tekst 8

Uitspraak dumpen drugsafval

In een strafzaak over het dumpen van chemisch drugsafval is vandaag een man uit Valkenswaard veroordeeld tot zeven maanden celstraf. Een medeverdachte werd vrijgesproken. Er was tegen beide mannen anderhalf jaar cel geëist.

naar: www.ad.nl van 9 februari 2015

- 1p 20 Voor wat voor soort criminaliteit is de man uit tekst 8 veroordeeld?
- A voor een milieudelict
 - B voor fraude
 - C voor heling
- 1p 21 Strafbare feiten zijn te verdelen in overtredingen en misdrijven.
→ Is de schuldig bevonden verdachte uit tekst 8 veroordeeld voor een overtreding of een misdrijf? Verklaar je antwoord.

Hij is veroordeeld voor een

want

.....

tekst 9

Veroordeling

Daan is op 19 maart in de gemeente Deventer op een verboden tijdstip op een skatebaan geweest. Voor deze skatebaan is de toegang verboden tussen zonsondergang en zonsopgang.

Daan heeft een boete ontvangen van 60 euro. Daan is het niet eens met de boete en betaalt niet. Daarom moet hij voor de rechter komen.

Uiteindelijk doet de rechter uitspraak: 30 euro boete voorwaardelijk met een proeftijd van 2 jaar.

naar: www.rechtbankdeventer.nl van 12 december 2014

- 1p 22 Daan uit tekst 9 hoeft de boete niet te betalen.
→ Wanneer moet Daan de boete toch nog betalen?

Hij moet de boete toch nog betalen als

.....

tekst 10

Tankstations minder vaak overvallen

Tankstations worden minder vaak overvallen. In de eerste tien maanden van 2014 werden 49 overvallen geregistreerd. Dat waren er 57 in dezelfde periode van 2013.

Door betere beveiliging en meer pinbetalingen is er voor dieven minder te halen, zegt een BOVAG-woordvoerder.

naar: De Stentor van 8 december 2014

- 1p 23 Over welk soort maatregelen gaat het in tekst 10?
- A over het opleggen van meer Halt-afdoeningen
 - B over preventieve maatregelen
 - C over repressieve maatregelen
 - D over uitbreiding van de bevoegdheden van de politie

- 2p 24 Bij het bestrijden en voorkomen van criminaliteit zijn verschillende overheidsinstanties betrokken. Zo heeft de rechterlijke macht de taak om recht te spreken.
→ Geef bij elke uitspraak over de Nederlandse rechterlijke macht aan of deze juist of onjuist is.

	juist	onjuist
1 Een rechter is afhankelijk van de minister van Justitie.		
2 Een rechter moet de mening van de advocaat volgen.		
3 Een rechter kan afwijken van de eis van een officier van justitie.		
4 Een rechter bepaalt of een verdachte in hoger beroep mag gaan.		

tekst 11

In herhaling vallen

Een kleine groep jongeren pleegt de helft van de geregistreerde delicten. Deze groep blijft in de fout gaan. Deze jongeren zijn vaak al, voordat ze 12 jaar oud zijn, bekend bij de politie.

naar: hoogleraar Juliaan van den Acker, onderzoek uit 2014

- 1p 25 Hoe wordt de groep jongeren uit tekst 11 ook wel genoemd?
- A fraudeurs
 - B recidivisten
 - C zware criminelen

tekst 12

Scootmobielrijdster steelt elf televisies

Een vrouw op een scootmobiel heeft elf televisies gestolen bij dezelfde winkel. Maandag veroordeelde de rechter haar tot vijf maanden cel, waarvan de helft voorwaardelijk.

De vrouw plaatste de tv's voor haar voeten en reed de winkel uit. Het personeel was hier niet op bedacht. In februari werd ze uiteindelijk betrapt. Uit beveiligingsbeelden bleek dat ze dit al eerder had gedaan.

naar: de Volkskrant van 1 juli 2014

- 1p 26 Welke uitspraak is juist naar aanleiding van tekst 12?
- A Berijders van een scootmobiel vormen een grote criminele groep.
 - B Jongeren tussen 16 en 23 jaar stelen zelden uit grote winkelketens.
 - C Vrouwen zijn ondervertegenwoordigd in de criminaliteitscijfers.

tekst 13

Gevolgen ontvoering

Het slachtoffer, een man uit het Drentse Ruinen, die op 10 februari kort werd ontvoerd, vertelde dat hij erg geschrokken is.

“En het ergste is dat mijn hele gezin geschrokken is. Mijn zoontje vraagt elke avond of de deur wel op slot is.”

naar: www.ad.nl van 5 maart 2015

- 2p 27 Er zijn twee soorten gevolgen van criminaliteit: materiële en immateriële.
→ Welke gevolgen zijn te herkennen in tekst 13? Verklaar je antwoord.

De gevolgen,

want

.....

tekst 14

Rechtszaak voor moord

De verdachte moet donderdag voor de rechter komen. De zaak wordt achter gesloten deuren behandeld, omdat hij ... is. Zijn advocaat: “Ik denk dat de rechtbank geen begrip zal hebben voor wat hij heeft gedaan, maar wel voor zijn heftige en moeilijke positie.”

naar: www.ad.nl van 7 april 2015

- 1p 28 Wat moet er op de puntjes in tekst 14 worden ingevuld?
- A minderjarig
 - B ontoerekeningsvatbaar
 - C recidivist

tabel 2

Aantal geregistreerde misdrijven

	aantal (x 1.000)
2005	1300
2006	1250
2007	1230
2008	1220
2009	1210
2010	1200
2011	1200
2012	1180
2013	1100
2014	1000

bron: CBS van 29 april 2015

- 2p 29 Hier staan uitspraken naar aanleiding van tabel 2.
→ Geef bij elke uitspraak aan of deze juist of onjuist is.

	juist	onjuist
1 Criminaliteit blijft toenemen in Nederland.		
2 Alle strafbare feiten die gepleegd zijn, staan in deze tabel.		
3 In 2014 waren er ongeveer 200.000 strafbare feiten minder geregistreerd dan in 2011.		
4 Sinds 2005 is de geregistreerde criminaliteit in Nederland elk jaar afgenomen.		

tekst 15

Boete en taakstraf geëist

Tegen de oud-wethouder die van fraude werd verdacht, is een boete van 10.000 euro en een taakstraf van 150 uur geëist. Dat bleek bij de behandeling van zijn zaak bij de rechtbank in Middelburg. Of de verdachte de geëiste straf krijgt, is nog niet bekend.

naar: www.nu.nl van 26 maart 2015

- 1p 30 Welke uitspraak is juist naar aanleiding van tekst 15?
- A De officier van justitie gaat direct in hoger beroep.
 - B De oud-wethouder is veroordeeld tot een boete van 10.000 euro en een taakstraf van 150 uur.
 - C De rechter moet het vonnis nog uitspreken.
- 1p 31 In tekst 15 staat dat bepaalde straffen tegen de verdachte worden geëist. Uit welke groep of groepen komen die geëiste straffen?
- A uit de hoofdstraffen
 - B uit de hoofdstraffen en bijkomende straffen
 - C uit de maatregelen en bijkomende straffen
 - D uit de maatregelen en hoofdstraffen
- 1p 32 De politie heeft een aantal taken. Welke twee taken horen bij de politie?
- A gedogen en bestraffen van misdrijven
 - B handhaving van de openbare orde en vervolging van verdachten
 - C opsporen van strafbare feiten en leiding geven aan het onderzoek
 - D verlenen van hulp en geven van advies

tekst 16

Verbod

De burgemeester van Rotterdam laat de voetbalwedstrijd Feyenoord - Vitesse zondag niet doorgaan vanwege werkonderbrekingen van de politie. Hij stelt dat er geen andere mogelijkheid is. Hij heeft dit aan Feyenoord en de KNVB in een brief laten weten, meldt de gemeente Rotterdam.

naar: www.ad.nl van 8 mei 2015

Lees tekst 16.

- 1p 33 Waarom kan de burgemeester van Rotterdam deze beslissing nemen?
- A Hij heeft opdracht gekregen van de minister van Veiligheid om de wedstrijd te verbieden.
 - B Hij is verantwoordelijk voor de openbare orde in zijn gemeente.
 - C Hij moet dat doen omdat een officier van justitie dat zo besloten heeft.

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

tekst 17

Zwartrijden sterk afgenomen

Het percentage zwartrijders in de Rotterdamse metro ligt nu onder de 1 procent. Vóór het sluiten van de poortjes in 2009 was dat boven de 10 procent.

De laatste jaren is het zwartrijden enorm afgenomen, dankzij de poortjes, cameratoezicht en strenge handhaving.

naar: www.ad.nl van 8 mei 2015

- 1p 34 In de Rotterdamse metro zijn verschillende maatregelen genomen om zwartrijden tegen te gaan. Maatregelen kunnen preventief of repressief zijn.

→ Wat voor soort maatregelen zijn er volgens tekst 17 in de Rotterdamse metro genomen om het zwartrijden tegen te gaan? Verklaar je keuze.

Er zijn

maatregelen genomen, want

.....

tekst 18

Pinpas gestolen

Twee mannen hebben de pincode van een bejaarde vrouw in Wierden afgekeken en daarna haar pinpas gestolen en haar rekening leeggehaald. Beelden van deze criminelen zijn vrijgegeven en inmiddels uitgezonden.

naar: www.telegraaf.nl van 8 mei 2015

- 1p 35 Wie heeft toestemming gegeven om de beelden van de criminelen uit tekst 18 vrij te geven?

- A de burgemeester van Wierden
- B de minister van Justitie
- C de rechter die de zaak in behandeling heeft
- D een officier van justitie

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.